

Bolygató 22. (2000. október)

Így írtunk – MI!

Anno

Több diák keresett meg a közelmúltban azzal a kéréssel, hogyan tudna hozzájutni újságunk régebbi számaihoz, az ismerősökről írt cikkekhez. Vannak olyanok is, akik „gyűjtik” a Bolygatót, azért keresik a régi számokat.

Iskolai életünk törvénye, hogy négyévenként cserélődik a diáksereg. Így valóban vannak „üres foltok” a történetben. Ezért az emlékezésnek, emlékeztetőnek egy különös formáját választottuk. A Mi újság, a Bolygató, az Irodalmi Bolygató, a Kecskeméti Lapok, a Petőfi Népe, a Magyartanítás, a Köztér általunk írt cikkeiből is válogattunk, amikor visszatekintünk az elmúlt 12 évre.

Hisszük, hogy a jelen értékei mellett „ezekre” az emléknymokra is figyelünk még, s kellemes olvasmány lesz sokunknak, netalán „még egyszerű” is!

Folyamatosan számozzuk az oldalakat – a gyűjtők kedvéért is. Retrospektív kiadványunk hat számból áll majd. Jó olvasást!

A-tól Cs-ig Emlékez(tet)ő

Telnek-múlnak az évek. Alig vettük észre, hogy elmúlt tizenhárom év. Pedig így van. A városszéli Széchenyivárosi Gimnáziumból manapság már megye- és országszerte is ismert középiskola nőtte ki magát.

Sokféle módja lehet az emlékezésnek. Mi egy különös formáját választottuk a „tűnt évek” bemutatásának. *Iskolaiújságjainkból azokat a cikkeket, verseket, glosszákat, kis tanulmányokat vettük elő, s adjuk újra közzé, amelyekből a múlt legalább úgy megismerhető, mint az értékteremtő bolyais hagyomány.* Hogy miért választottuk ezt a formát? Négyévenként „kicserélődik” a gimnázium diáksága. Így sokan közületek nem ismerhetitek a régebbi számainkat. Emlékezünk és emlékeztetünk most következő számainkkal.

Hogy is kezdődött az Irodalmi Bolygató története? 1994-ben született ez a „**Diáklap az irodalmi és nyelvi nevelés szolgálatában**”. *(Megjelent a Magyartanítás 1995/4. és a Művelődésügyünk c. 1996. májusi kiadványban, szerző: Dr. Kovács István)*

„Erősen megoszlanak a vélemények manapság a diáklapokról. Kell? Nem kell? Milyen legyen? Ki csinálja? Egyesek e lapok információközlő, problémalátó, iskolai tükrö-jellegét hangsúlyozzák, míg mások a diákosságot, az „úgy ahogy van” diákélet leképezését, s megint mások a közösségi szolgáltatást, az iskolai nyilvánosságot kérik számon. De vajon milyen nevelő szerepet töltenek be ezek az újságok? És egyáltalán meddig kell nevelniük? Aztán: milyen az olvasottságuk? Sietve tegyük hozzá: igenis kell a lap a diákoknak! Szívesen olvassák, „ha van”, de ki csinálja meg? Ez már kevesek ügye? ...

Egy valamit fontosnak tartottunk: akármilyen is egy diáklap, fontos szerepet tölt be az iskolai hagyományok rögzítésében, hagyományozásában, az iskolatörténet írásában, és szerintünk fontos intézményi nevelési feladatokat is ellát...

1993 decemberében egy kis verses füzet megjelentetését határoztuk el. A tanulók fele vette meg a diáktársak verseit. Aztán épp agóniáját élte klasszikus diáklapunk, a „Mi újság?”-ből átvedlett, névadónkra is diákosan utaló Bolygató. A címet megtartottuk, a „másságot” viszont jelezzük az „irodalmi” jelzővel...

Megérte belevágni „a más diáklap” szerkesztésébe. Tanulóink szeretik, és nincs hiányunk javaslataikból sem... Örömteli, közösségformáló, nagy nevelőerő lehet a diáklap, hátha még az irodalmi és anyanyelvi nevelést is segíti, szolgálja. Sok munka van a lappal. De a tanulók hálája, lapszeretete minden fáradságot kárpótol.” (Részletek a szerkesztő cikkéből)

S most nézzük „emlékeztetőnket”

Ábel Józsefről (Farkas Csaba riportja)

– **Milyen a jó edző?**

– **Egy edző sohasem mondhatja azt, hogy ő jó edző. A fontos az, hogy tudjon alkalmazkodni a megfelelő helyzetekhez. Ha kell, simogasson, de ha kell, akkor üvöltjön. Ha a pillanat úgy kívánja, akkor verjen vagy suttogjon.**

– **Az ifi csapat minden tagja szinte bolyais. Meg van velük elégedve?**

– Nem vagyok. Egy élsportolónál kell, hogy legyen egészséges sorrend. Annak úgy kell kinéznie, hogy: család, tanulás, kosárlabda. A probléma, hogy náluk az utolsó kettő hátrébb csúszott.

– **Ha Bolyainál tartunk, milyen itt az élet, a légkör?**

– Jó. Az átlagnál sokkal jobb. Tetszik az, hogy sok érdekes rendezvény van egy adott év során. Ha azok jól szervezettek, akkor azok kiválóvá tehetik a hangulatot, de ha nem...

– **Egy edzőnek mi az ars poeticája?**

– **Hajtani, hajtani és hajtani.** „A győztesek soha nem adják fel, akik feladják, soha nem győznek.” **Ezzel mindent elmondtam.**

– **Jövőbeli tervei?**

– **Nem dédelgetek álmokat, a földön kell járni, és ismerni kell a realitásokat. A legtöbbet kell kihozni magamból, a többi majd lesz valahogy.**

(A beszélgetés megjelent Farkas Csaba Egész egyszerűen: Bolyai Diákos emlékképek 1994-1998 című könyvében, Kecskemét, 1998.)

Ács Arnold Bence

Tisztelt Szerkesztőség!

A Petőfi Népe 1998. december 17-i számának címlapján egy olyan cikk jelent meg, mely szerint Gavaldi István, az önkormányzat oktatási bizottságának tagja egy súlyos problémára hívta fel a figyelmet. Van olyan gimnázium Kecskeméten, ahol a tanulók szüleinek évi hatezer forintot kell fizetniük az iskola alapítványának számlájára.

A gimnázium, amelyben diák vagyok, havi 800 Ft-ot kér a tanulóktól. A cikk szerint látszólag önkéntes, gyakorlatilag viszont kötelező a támogatás. Való igaz, hogy aki „nem fizet alapítványt”, az az alapítvány által támogatott rendezvényeken (bál, előadások) nem vehet részt, ám ezeket a tanulókat kiszűrni lehetetlen. Másodrészt pedig bárki igényelheti felmentését a „fizetés alól”, s ezeket az alapítvány rendszerint meg is adja, így a szerényebb anyagi hátterű tanulók sincsenek hátrányos helyzetben.

Észrevételem szerint a szülők közül mégis sokan fizetnek, ugyanis – legalábbis a mi gimnáziumunkban – az összeg „visszatér” a diákokhoz. Vajon, ha ezt a pénzt az iskola nem kapná, jutna-e a helyben főzött, mindig ízletes, napi négyfogásos ebédre, és tudná-e az iskola számítógépparkját évről évre a technika fejlődésének ütemében újítani? Vajon tudna –e neves előadókat hívni? Tudnának-e nemzetközileg is ismert művészek koncertet, műsort adni a mi iskolánkban? Abból a pénzből, amit az önkormányzat tud adni, csak az iskolaépület és a

tanszerek minőségének fenntartására futja. Az nem lenne elegendő nemzetközi sportrendezvények szervezésére, fordított tanítási napra. Az iskola nem tudna öt orosz tanuló vágyó diák kedvéért külön csoportot indítani, nem lehetne hét különböző nyelvet tanulni, s nem jutna külön tanár a kezdő, a haladó, a felsőfokúra készülő latinokra. Akkor nem lehetne olyan diákközpontú az intézmény. A mi iskolánkban az alapítványi pénz erre fordítódik. Bizonyára van olyan eset is, ahol nem vagy túl sok a havonta befizetendő összeg. Létezik Kecskeméten olyan gimnázium is, ahol havonta 1500-2000 Ft az alapítványi hozzájárulás. Tisztában vagyok azzal, hogy az önkormányzat nem tud évi ötmillió forinttal több pénzt adni iskolánként, de ezért nem is szabad kivizsgálható ügynek, problémának minősíteni az efféle pénzszerzési akciókat, egészen addig, amíg a szülők tömegesen utcára nem vonulnak tiltakozni. Bizonyára lehetne szabályozni és felügyelni ezeket a befizetéseket, megtiltásuk azonban kifejezetten káros lenne az intézmény minden tanulója számára.

(Megjelent a 16. számban a 2. oldalon. Ács Arnold Bence több országos és megyei pályázaton részt vett sikerrel írásaival. A MTA első pályadíját nyerte el a Mit lát majd a fiam? c. tanulmányával. A Mikszáth-évben pedig novella továbbírásával országos elismerést szerzett, s bekerült az író tiszteletére készített emlékkönyvbe is. 1998-tól újságunk szerkesztő-írója. Kecskemét diákpolgármestere.)

Almási Krisztián

Szörnyű hóesés március 24-én

(Történet János gyermekkorából)

A hűtőszekrény már messze járt. Kezében két nagy koffer, valamint egy pokróc és egy napernyő, ha véletlenül a standra téved. Mindkét bőrönd új volt, barna színű, számozás és bélelt. Egy hete vette őket egy városszéli supermarketben, amely egy igen drága bevásárlóközpont. Ennek ellenére gyakran járt oda. Pedig milyen sokáig épült! Egy német cég vállalta el a komplexum tervezését, és megígérték, hogy nagyon szép lesz. Mindenkit elbűvölt a munkások szigorú tekintete és rózsaszínű egyenruhája. A területet éjjelente kutyákkal védtek, hiszen vigyázni kellett a körülötte lévő füves parkra is. A fűvet minden nap kétszer locsolták. Az áruház kívül fehér, belül pedig kék színű volt.

A hűtőszekrény minden fontos holmiját összeszedte: az egyik bőröndbe bepakolta kistrádióját, csörgőórát, három szatyrot, könyveket, éjjeli lámpát és egy kis pénzt. A másikba nem rakott semmit, azt csak úgy jókedvében vitte magával.

Ahogy így mendegélt, eszébe jutott, hogy csizma nincs nála. Most mit tegyen? Menjen vissza? Vegyen valahol? Ez mind nagyon bonyolult, a legjobb, ha senkivel nem beszélget, és senkitől nem kér semmit. Elővette zsebnaptárát, és egyszerűen kitepte belőle a téli hónapokat. Máskor úgyse fázik a lába.

A hűtőszekrény boldog volt. Két napja még nem hitte, hogy ilyesmi valaha is megtörténhet vele. A kertvárosban lakott egy háromszintes családi házban. A konyha – az ő szobája – szintén nagyon tágas volt, a falon hófehér csempe, színes naptár, vele szemben pedig a gáztűzhely. Az ablakon át a kertbe tekinthetett, és álmodozhatott. Négy év alatt rájött, hogy a konyha összes lakója elvágyódik, és az ablak egyfajta kapu az ő unalmas, egyhangú és szomorú élete és a kerti élet között. De nem: hiszen a madarak is ott laknak, és a fűvet is ott nyírják..., és a gyerekek is ott játszanak..., és a postás is ott mosolyog a tulajdonos 17 éves, szőke hajú lányára. A kert. K – E – R – T. Még kimondani is jólesik.

A hűtőszekrény így álldogált magányosan, és gondolkodott, és tudta, nemsokára lépni fog. Egy reggelen csomagjaival a kezében kilépett az ajtón, majd a kis kertkapun, és elhatározta, nem fordul vissza többé. A lelke mélyén azonban bántotta valami. Az előző nap esti

eseményei a szokottól eltérően zajlottak. Mindenki ideges volt, mindenki suttogott, mindenki Jánosról beszélt.

János a legnagyobb pohár volt, aki már elég régóta élt velük, így mindenki ismerte: lehetetlen volt nem észrevenni. Azon az estén valami miatt indulatosan viselkedett, s összetűzésbe keveredett Zoltánnal, a legmélyebb tányérral is. A hűtőszekrény nem sejtette, mi volt hangos vitájuk oka, ő csak békítőleg megjegyezte: – Holnap hétfő... – János összeráncolta homlokát, összevonta szemöldökét, és így szólt:

– Nahát. A díszhal-takarítás nagy felelősséggel jár. Az akváriumot rendszeresen tisztítani, növényzetét és a köveket pedig cserélni kell. A halakat gondozni, etetni, becézgetni, helyyel vagy tubifexszel kínálni... És a születésnapokról is meg kell emlékezni egy virággal, apró, kedves mosollyal... Kedves hűtőszekrény! Gondoltál te már arra, hogy...

És reggel lett.

Ő fogta magát, csomagjaival a kezében kilépett az ajtón, majd a kis kertkapun, elhagyta az utcát, és csak ment, ment... Útközben bőven volt ideje gondolkodni, és nézelődni, így látta a bicikliző szomszéd kisfiút, a kisbolt tulajdonosnőjét, valamint egy ismeretlen férfit, aki egész nap sírt. Ásott a kertben. Régi időkről ábrándozott. Kellemes emlékek jutottak az eszébe arról, hogy mennyi mindent nem csinált ő négy év alatt. Például nem járt Prágában. Bár ezt annyira nem bánta, hisz nem szerette a „P” betűs városokat. Nem fejtett keresztrejtvényt, sőt nem látott tévé show-t sem. Csak nevetett. Levelet sem írt soha, hisz merete volna feladni azokat... Ugyanis nagyon félt a hollóktól.

A hűtőszekrény tovább bandukolt, majd egy földútra ért, amely egyre messzebb vitte őt a várostól. Egy hét múlva egy ló jött vele szembe, hátán vasaló. Ő köszönt, a ló nem. „Nahát!”... „Talán nem ismert meg!” – tűnődött. Egy hét múlva ismét találkoztak. Akkor már messziről hallotta: – Jó napot kívánok! – A hűtőszekrény szeme felcsillant, és hangosan üdvözölte a lovat: – Jó napot kívánok! – Majd lassacskán eltávolodtak egymástól, és mivel szörnyen meleg volt azon a délelőttön, a hűtő papucsat húzott, és megállt egy pillanatra, hogy megtörölje homlokát. Aztán újra elindult. Szaladtak az órák, szaladtak a napok, és semmi különös nem történt. Egyre elszántabban törtetett, és eszébe sem jutott, hogy otthon már rég elfeledték őt. Már talán nem is beszélnek róla. De nem is volt ideje ilyesmiről gondolkodni, annyira el volt foglalva a gyaloglással.

Közben elköltöztek a gólyák is. És elzárták a szerszámokat is. A hűtőszekrény már messze járt...

János belépett a konyhába, és találkozott a barátaival: Dénessel, a fületlen bögrével, Jónással, a fakorsóval.

- Képzeljétek, írtam egy verset – mondta mosolyogva.
- Verset? Hiszen te még gyerek vagy! – hitetlenkedtek a többiek.
- Hát persze, gyerekverset! – kiáltotta. – Elmondhatom?
- Na jó, nem bánjuk.
- János verse. A címe: Tóbortutya

*Anyu, figyi!
Itt a bibi.
Az ujjamon, egy tutya
Megharapta, cúnnya
Ez a tutya nagyon!
Pisztolyával lövi agyon
Szabó Pisti holnap reggel!
„Kisfiam, számolni kell
a hideggel...”*

– Tetszik... – törte meg a csendet egy idő után mély öblös hangjával Zoltán. Ő már ekkor tudta, hogy János sokra viszi még az életben.

Ahogy teltek az évek, a poharak kénytelenek voltak belátni, hogy János a legbölcsebb közöttük, így vezérükké választották. Ő – természetesen – nagyon boldog... volt. Minden napra valami érdekes programot szervezett a konyha lakói számára. No meg az ablak... Gyakran álldogált az ablakban, és vágyakozott. A madarakkal csevegett, és eszegetett egy perccet, számolta a perceket. Tisztában volt azzal, hogy mennyi ideje is van még. Ekkor megjedte.

– Mi haszna annak, hogy vezér lettem? Közel kerültem mindenkihez, de senkihez sem tudok közel kerülni. Legjobb lesz, ha ezentúl reklámszatyrokot gyűjtök.

Másnap reggel Tamás nagyon fáradtan lépett ki a bejárati ajtón, hátán a táskája, jobb kezében kifli. Haja rendezetlen, zoknija felemás volt. Az esti események szörnyen megviselték. De mindez semmi volt ahhoz képest, ahogyan édesanyja utána kiáltott:

– CSALÓDTAM BENNED!

(A Bolygató novellapályázatán díjazott írás a 11. (1997. szeptemberi) számban, a 15. oldalon jelent meg. A szerző 1998-ban érettségizett az „E” osztályban)

Andriska Szilvia

Vajda János halálának 100. évfordulóján

„Arcán az élet színe, fürtjei tömöttek s alig szürkülnek, szemei fényesek és élesek. Szemei, ha rád néz, azt a hatást teszik rád, mint a feléd fordított pisztoly csöve. Éles, fürkésző tekintete hidegen, kíváncsian, bizalmatlanul jár rajtad keresztül” – írja Eötvös Károly a költőről. Ám e néhány sor korántsem szabad, hogy kedvünket szegje Vajda Jánossal való megismerkedésünkben – halálának 100. évfordulóján.

Ő volt az a kiváló költő, aki elindította a XX. századi magyar líra, az addigi biedermeieres stílust elhagyó, modern irányzatát.

A kezdetektől indulva: Vajda életében nagy jelentősége van a gyermek- és ifjúkornak, s e korszak színhelyének, a váli erdőnek. Apja ugyanis az Ürményiek birtokára kerül főerdésznek, s a fiú is itt nevelkedik. Már itt is imádta, bálványozta apját műveltségéért, becsületességéért, s ezzel együtt, mindezek hiányában lenézte anyját: „Anyám nem volt se szép, se művelt. Egyszerű napszámos lány volt, mikor édesapám elvette. Én felnöttebb koromban, apám iránti szeretetem miatt valósággal szégyelltem, hogy ilyen anyám van, aki annyira nem illik az urához.”

A székesfehérvári cisztercita gimnázium elvégzése után Pestre költözik nagybátyjához, a kor jeles írójához, Vajda Péterhez, s így részesül abból a „lángból”, mely Péterben „égett”. Ekkor vált a haladás hívévé, mely az ország iparának, gazdaságának fellendítését követelte.

Nagy ideálja Petőfi Sándor volt, az ő hatására áll be vándorszínésznek, hogy megismerje az országot, közelebb kerüljön az emberekhez, az irodalomhoz. Mindezt éhezve, fázva és boldogan tette. Fontos szerepet játszik a magyar forradalom kirobantásának idején, ugyanis 1848. március 14-én éjjel a tétovázó és visszahúzódni akaró ifjak közé nyit és felszólítja őket, hogy addig nem mehetnek haza, míg döntés nem születik a forradalom ügyéről.

Első verse az Életképek című lapban jelent meg Bakonyi legény címmel. E vers még a szárnypróbálgatások „nyomait” viseli magán. Sajátos az írásművészete – mondhatnánk –, hisz a vissza-visszatérő jelzők, az ösztönös írásmód, mely abban jut kifejezésre, hogy gyakran megfélekedzik a metrumról, suták a rímek, csupán a gondolat-kifejezésre ügyel, és hanyagolja a formát. Pátosz, szenvedélyesség, indulat árad írásaiból, azonban mindezek mellett a magány, az elhagyatottság, a nyugtalanság érzése is megcsendül verseiben:

*Nem törődni a világgal,
A világ ezer bajával.
Meggondolni háborítlan,
Ami immár közelebb van.*

Ha később is, de megjelenik a szerelem.

*Por, hitvány hamu az ember,
Porrá lenni mit sietsz?
Ráérsz majd vén, görbe háttal.
Egyél, igyál és szeress...*

Szeretete mindig a szép nőket kereste: ám ők, mint azt meglátta bennük, csak külsejükkel, testi bájaikkal, üres lelkűségükkel „ajándékozták” meg, s akik képtelenek voltak az odaadó szerelemre, s nem lelt bennük méltó társra Vajda. Ilyen volt Gina is, aki Kratochwill volt, de rokonsága Véghelyinek vagy Várhelyinek ismerte. Az itálnak adta magát, betegeskedett, végül házmester volt Bécsben. Szegényen halt meg 1910. február 12-én. Őt is „szoborként” szerette „csak” Vajda.

*Nem azok az igazi holtak,
Kik egyszer itten éltek, voltak.
Nem vész el innen semmi, semmi,
Csak ami nem bírt megszületni.*

*Üdvözítő csók, mely elcsattan,
Mi megesett, lett, halhatatlan.
Csak a testet nem öltött ábránd,
Be nem telt vágy, el nem lobbant láng.*

De ezt is Vajda írta:

*Szeretlek, mint egy szép szobrot,
Mit a lázas szenvedély
Atölel, de szerelméről
Vele sohasem beszél...*

Valódi házasságot Bartos Rozáliával kötött. Bár ennek is vannak homályos részletei. Róza, mint az az esküvő utáni napokban kiderült, romlott nő, „aki azelőtt is gyakran járt a Váci utcában, de csak este, és egyedül”. Vajda „ezért” nem létesít vele testi kapcsolatot, nászéjszakájukon kiutasítja a nőt a szobából, és sok veszekedés után felbomlik házasságuk. Bartos Róza Emlékirataim c. könyvében sok, állítólag eltorzított üggyel becsmérli a költőt. A tiszta és viszonzott szerelmet soha senkitől nem kapta meg Vajda, mindez csak álom maradt számára.

*Képzeltetek csak lángoló napot,
Hogy nincsenek körülte csillagok,
Mi haszna ég el benne annyi láng?
Neki sötét gyász a kerek világ.*

Utolsó éveit mindentől és mindenkitől elzárkózva élte meg. Önkéntes száműzetésben tengődött, magányosan. Kora nem igazán mérte fel, fogta fel költői nagyságát, nem értették meg. Később azonban híressé vált, mondanivalója egyre inkább megértőkre talált, s ma méltán emlékezünk rá. De mi is jellemezte őt egész életében:

... minden e világon
Földi életem, halálom,
Csak mese, csalódás, álom?

1897. január 17-én reggel, negyedkilenckor éhen halt.

(A szerző 1997-ben érettségizett a „D” osztályban. Jelenleg joghallgató. Írása a 9. (1996. decemberi) számban, a 21. oldalon jelent meg.)

Bárnai Árpád

Négy díj egyetlen rajzért

Lihegve érkezik találkozónkra egy kosármeccsről. „Győztünk, de nem játszottam valami jól” – mondja. Az iskolafolyosót és a II/B osztálytermét toll- és ceruzarajzai díszítik. Több versenyen is részt vett már műveivel. Legutóbb a franciaországi Epernayben egyetlen rajza, A víz az életért négy díjat kapott: elnyerte a város aranyérmét, a közönségdíjat, Epernay önkormányzatának fődíját és Olga Miksche művészettörténész különdíját.

– *Melyik elismerés a legkedvesebb számodra?* – kérdeztük Bárnai Árpádot, a Bolyai-gimnázium II/B osztályos tanulóját.

– Az a legjobb, hogy annyi embernek tetszettek... - ad kitérő választ. – Öt éve rajzolkodok rendszeresen. Szabó Zsuzsanna tanárnő biztatására kezdtem. Első sikert egy Pom Bepályázaton értem el képregényemmel, de első lettem több egészségnevelési akcióra készített rajzommal, plakátommal is. Aztán itt folytattam, a Bolyaiban.

– *Rendszeres kiállítója vagy az iskolagalériának, diákújságok is közölte több grafikád.*

– Örülök, hogy másoknak is tetszenek. Ez jó érzés...

– *Kedvenced?*

– Nem grafikus. Van Gogh. Főleg korai művei, a sötét tónusú korszaka tetszik. Az egyszerűsége, festményeinek megkomponáltsága, színvilága, egyedisége fogott meg... Többféle grafikai eljárást kipróbáltam már. Sok batikot készítettem. Egzotikusnak tartom. Biztosan kevesen tudják, hogy ez a textilfestési eljárás indonéz eredetű... De újabban op-arttal is próbálkozom.

– Árpi jó arányérzékkel, térlátással rendelkezi – kapcsolódik a beszélgetésbe **Mészáros Marianna** rajztanár. – Ügyes kezű, ráadásul képeinek gondolati tartalma is van. Jó volna, ha maradandóbb technikát is kipróbálna. A rajzolás olyan, mint a zenetanulás vagy a sport. Gyakorlás nélkül nincsenek eredmények, fejlődés. Most épp őrlődik Árpi...

– ... ? – Hát a kosár, a tanulás és a rajzolás közt – fejt meg a félmondatot a másodikos diák.

– Amely azonban csak kiteljesíti az életét – jegyzi meg osztályfőnök-magyartanára. – Jeles tanuló, most szerezte meg angolból a középfokú „C” minősítést. Jó kosaras. Túlságosan is szerény ez a jópofa humorérzékkel rendelkező fiú. Egyéniségéért osztálytársai is szeretik. **Ő AZ ÁRPI!**

– *Új rajzaid?*

– A Kecskeméti részletek a főtérről, a templomok karéjozta belvárosról, a Gyenes térről. – Közben elő is veszi dossziéjából a legújabbakat, s arcán megint a félénk, sejtelmes mosoly, mely szinte „kérdézi”: – No, tetszik?

Ahogy rajzait nézzük, kérdése bennünk kijelentéssé alakul. Bárnai Árpád, a Bolyai János Gimnázium II/B osztályos tanulója. Az idén tízéves intézmény hírnevének egyik öregbítője.

K. I.

(1999-ben érettségizett a „B” osztályban. Szerkesztőségi tagunk volt. A vele készült beszélgetés a Kecskeméti Lapok Krétakör rovatában jelent meg 1997. március 27-én. Az átvett szöveget a 11. számban (1997. szeptemberében) a 30. oldalon közöltük.)

Biblák Bernadett

Mindent

Mindent megtettem,
mit meg kellett tennem.
Mindent megtettem,
mit megtehettem.
Mindent megtennék,
ha még megtehetném.
Mindent elfelednék, ha már feledhetném.

Cím nélkül

Temess a hóba, a fagyba, a vérbe...
Szeress egy napra, egy percre, egy éjre!
Keress az árnyban vagy a fényben!
Megtalálsz az örök messzeségben.
Keresem az álmom

Keresem az álmom
Minden áldott nyáron
Szemben úszom az árral
Egyedül a nagyvilággal
Védtelenül
Egymagamban állok
Nem tudom, mire, de várok
Felnőtté kell válnom
Ezért keresem az álmom
Bármilyen áron, de megtalálom
Míg hosszú utam végigjárom

(2001-ben érettségizik a „D” osztályban. Verseit a 18. (1999. decemberi) számban a 21. oldalon jelentek meg.)

Bíró Andrea

Kitalált történet

A reggeli ébredéssel megkezdődik a napi örület. Iskolába kell menni. Háromnegyed nyolckor kezdődik az első óra. A diáknak, mert így van előírva a házias rendben, 7.35-re a teremben kell lennie.

Fél nyolc. Síri csönd. Sehol egy teremtett lélek. Ma még senki sem koptatta az iskola küszöbét. Csengőszó. Hirtelen beözönlik a diáksereg. Persze, megint voltak késők. Az ellenőrzőkben ismét gyarapodnak a beírások. A diákok monoton mozdulatokkal készülnek az órára, unalmas ábrázatukkal merednek egymásra. Itt-ott azért hallani egy kósza nevetést. Megkezdődne a tanítás, de a tanár persze már megint negyedórát késik, s a teremben is kezd megszűnni a reggeli fegyelem. Mindenki pletykázik a hétfégi kalandjáról, a házibulikról, a különös randevúkról. Hirtelen bejön a tanár. Felindult. Ma is bal lábbal kelt fel. Meg se várja, míg elcsendesül a zsvaj, máris nekikezd... kihív néhány felelőt az első padba, s hosszas gondolkodás után rádöbben, nem is tudja, hol is jár a tananyagban. Ekkor halkán megkérdezi az elsőpadosokat, mit is kellene számon kérnie, majd felteszi a kérdéseit. Visszaül a helyére, előre mered, nézi az osztály legokosabbját, s rákezd élete történetére, amit már ezerszer hallottunk tőle, mégis megértően hallgatja mindenki. Néhányan nevetnek az amúgy mosolyra sem ingerlő történeten, s annak örülnek leginkább, hogy nem kell a tananyaggal törődniük. Kicsöngetéskor az édes odafigyelés hirtelen eloszlik, s mint egy gépezet, mindenki elkezd pakolni, miközben a tanár ordibál, hogy földolja a következő anyagot, de erre már senki sem figyel.

Szünet. Észet veszejtve rohanunk a büfébe. Kilométernyi a sor. Senki sem nézi, ki kit lök fel, tanár vagy diákot, a lényeg mindenkinél: egy „energia”. A legtöbbször a diákok jó része éhen marad. Ilyenkor tűnnek el a mások által padban felejtett tízórai.

Következő óra. Vagyis ennek az órának lehetünk tanúi. Mindenki fáradt, a tanulókból csak úgy „párolog” az ész, a tanár hiába vet reményteljes pillantást bárkire, csak meredt tekintetet vagy horkoló diákokat lát.

Nagyszünet. Zene szól. A folyosók meg üresek. Miért? Tán nem jó a hangulat? Dehogy! E jó zene még a diri kedvét is felrázza! A diák meg az utcán vagy a mosdóban trónol. Cigaretaszünet. Kívülről csak azt látni, hogy tán jó az iskola fűtőrendszere. Csakhogy koraósz van még. A tanári kar meg ideges. Kilépővel torolja meg a szófogadatlan diákokat. De mit mondjunk, a portás is dohányzik.

Vége a napnak. Két-három óra körül a sörözők bevétele kezd megugrani. Még a kollégista is itt tölti szilenciumának egy részét. Kipihenik magukat a diákok, s hazavonulnak. Késő este van. Fáradtan vagy bódultan nyugovóra tér a diáksereg, s várja a következő nap változásait.

(2000-ben érettségizett a „B” osztályban. Glosszája a 16. (1999. áprilisi) számban a 27. oldalon jelent meg.)

Bíró Anna

Jöttél és elmentél

Jöttél,
mint fénysugár a vaksötétben,
mint gyógyír a gyötrelemben,
mint mosoly a magányban,
mint csók a szomjúzásban.
S elmentél,
mint a vad orkán,
mely mindent lerombolva
hagy maga után

Mondd

Mondd, neked mit jelent
egy csillag fent az égen?
Mondd, mit érzel akkor,
ha szél suhan az éjben?
Mit, ha virágillat
száll tova a szélben?
Mit, ha egy harmatcsepp
csillan meg a fényben?

Csitt! Oh, ne válaszolj!
Tudom jól, mit mondanál:
Engem, s egy csókot jelent
egy nyári éjszakán!

(A versek a 7. (1996. márciusi) számban jelentek meg, a 21. oldalon. A szerző 1996-ban végzett az „A” osztályban.)

Bíró Barbara

Egyedül

Még azt sem tudtad, hogy van,
Máris megölted, bár akaratlan.
Egyetlen szót kértem én tőled,
Te feleltél, ahogy jónak hitted.

És megöltem, pedig nem is ismertem,
Talán új helye lehetett volna szívemben,
De megtettem, mert te úgy akartad,
S nem tudtam, – féltél –, azért mondtad.

Aljas vagyok! Jól tudom,
Hisz ki lehetne erre képes,
Hogy más életét kioltsa úgy,
Hogy keze sem lesz véres.

Elmentél, itt hagytál egyedül,
S én megértem,
Mert ki velem maradt volna,
Azt már nem érzem.

Szívem alatt hordtam,
féltő gonddal óvtam,
Aztán megölettem,
Magamtól eldobtam.

Megérdemlem már,
Hogy egyedül maradtam.
Hisz a saját gyermekem
A halálnak adtam.

Fény tüzében

Fény tüzében izzik a szív,
várom a hírt, mely elvakít.
Lázás arcra rózsát festve,
elmerengve, elfeledve.
Testem mélyén vassal feszít,
lecsupaszít, felmelegít.
Az éj mintha vak madár lenne,
tapogatózik, reszketve.
Tűz ropogása már nem segít,
fázó testet nem forrósít.
S a láz lángja most elvakít,
menekül a sötét, a fény sikít.

(A versek az 1. és a 2. (1994. januári és szeptemberi) számban jelentek meg a 2., illetve a 9. oldalon. A szerző 1996-ban végzett a „D” osztályban. Joghallgató.)

Bozóky Ágnes

Kijelölt ember

„Olyan, kit végül is megölnek, mert maga sosem ölt.”

Már születése is sorsszerű volt: anyja és ikertestvére meghalt. **„Te maradtál meg? Vagy a másik? Megölted őket!”** – vívódik az Ikra havában Radnóti Miklós. Apját is elveszíti 12 éves korában. Nagybátyja neveli, miközben a csehországi textilipari főiskolán tanul. 1930-tól a szegedi egyetem magyar-francia szakos hallgatója. Kaffka Margit művészi fejlődése címmel ír doktori disszertációt. Állást végzett tanárként sem kap. Üldözöttségi tudata csak erősödik a harmincas évek közepétől. A vallásba és a költészetbe menekül, tudatosan. A könyv és írás c.

munkájában vall arról, hogy már „**17 éves korom óta választom és válogatom tudatosan olvasmányaimat.**” A tanult és látott világ, mint költői anyag kerül lírájába be. Birtokosa Berzsenyi és Arany költői tartásának, erkölcsének. Az mesterelődök közül pedig Babits és Kosztolányi volt rá a legnagyobb hatással.

Világ, haza, természet, otthon, mozgalom és a legszentebb, a boldog családi élet lett mindenkori témája. Korai verseiben még a fiatalság lázadása szólal meg expresszionista köntösben, a szerelem és a természet idilljét állítja szembe az álságos polgári erkölcsökkel. Sugárzik e versekből az életöröm, a fiatalság, a frissesség, mígnem aztán 1933-tól egyre komorabbá válik költészete. Ám végig megőrzi humanista hitét, béke- és szabadságszeretetét. Közben tudja, hogy zsidó származása az ő személyes tragédiája. A szörnyű kor sem tudta azonban széttörni költői tehetségét: pályáját az emberség mellett az értékörzés határozta meg leginkább. A hűvös s tiszta ész tisztelete fontos alkotóeleme a Radnóti lírának. Csakúgy, mint József Attilának, neki is a legfőbb ideálja a rend, a harmónia. S ha ezt munkáira vetítjük: a tudatosan szerkesztett vers és a formafegyelem szentsége.

A harmincas évek Radnóti-költészetét is már a halálközelség gondolata hatja át. A Járkálj csak, halálraítélt! c. versében a tiszta férfierkölc követelményeit fogalmazza meg: nem csak ártatlannak, tisztának is kell lenni, sőt harcosnak! Mert olyan időszak ez, amikor „**az utcán béke lengett s valami borzalom**” – írja a Béke, borzalom c. versében. Belső, lelki felszabadulást ad neki a Vergilius eclogáival való találkozás 1937-ben. Ettől kezdve folytat küzdelmet a költészet eszközeivel a megtévelyült embertelenség ellen. Ő is tudja: kijelölt ember, „**olyan, kit végül is megölnek, / mert maga sosem ölt.**”

Rezignált hangulatait az Első eclogában rögzíti. Amikor a hontalanná vált emberek hada Európa-szerte menekül, s „annyi halott hever ott, hogy nincs, aki eltakarítsa”. Elveszítette García Lorcát, de „**nem menekülhetett a drága Attila sem**” – írja. Keserősége ekkor mondatja ki vele: „**Az erőszakos halál törvényszerű és természetes.**”

A negyvenes években szenvedélyes lesz a hangja, bár tudja, „**ami volt, annak más távlatot ad a halál már...**” Fáj neki, hogy barátokat, pályatársakat ragadott el a háború. Háromszor hívják be munkaszolgálatra. Bámulatos és döbbenetes egyszerre. ahogy Radnóti szól ezekben az években. Ahogy túllép egyéni tragédiáján, s nemzeti költőként éli-örökíti meg az utolsó időt. Áldozatnak tartja magát, de MÁSOKÉRT. „**Szívemben nincs harag már, / Bosszú nem érdekel**” – fogalmaz a Sem emlék, sem varázslat c. versben. De ő volt az is, aki a fogoly lelki világát oly hűen, művészi erővel tudta kifejezni: „**Szabad szerettem volna lenni mindig / S örök kísérték végig az uton.**” A meghurcolt, az emberi jogaitól megfosztott költő szólal meg ezekben a versekben, melyeknek eszmei központja mindig a szabadság, az áhított gondolati és cselekvési szabadság volt. Utolsó munkaszolgálatát Borban tölti. Itt született az Erőltetett menet is. 1944. szeptember 17-én a szovjet csapatok közeledtével indítják útnak a foglyokat a heidenai lágerből Magyarországból. A Mosenmagyaróvár felé indított s időközben magyar parancsnokság alá helyezett munkaszolgálatosok – Tóth András vezetésével – az utolsó éjszakát Ménfőcsanakon töltik. Másnap továbbhaladnak és a Rábca folyó egyik hídján átkelve egy gátra térnek rá, ahol leparancsolják a szinte már félholt embereket a kocsikról. Egy gödröt ásatnak velük, saját sírgödrüket. A keretlegények is segítenek nekik. Mikor elkészültek, a még járnai tudókat leküldték, „**hogy a földet egyengessék el**”, a többieket „**csak úgy**” belelőkték, majd sorozatlövéllyel, kit pedig tarkólövéllyel végeztek ki.

Itt pusztult Radnóti is. Tudta, amit Juhász Gyula is vallott: „**Nem a pacsirta fontos, csak a dal, / Mely a nem múltó, szent összhangba hal.**”

(A Radnóti halálának 50. évfordulójára készült írás a 3. (1994. decemberi) számban, a 8. oldalon jelent meg. A szerző 1995-ben végzett a „D” osztályban. Szerkesztőségi tagunk volt. Jogász.)

Bozóky Rita

A pálya kezdetén – közelkép

– ***Kérem, mutassa be magát!***

– Angolt tanítok a Bolyaiban. Kecskeméti vagyok, én is a Katonában tanultam. Egy évig tolmács- és fordító tanfolyamra jártam. Diplomámat a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán szereztem angol nyelvtanári szakon.

– ***Hogy került a Bolyaiba?***

– Egy angol szakos tanár elköltözött, s helyét meghirdette a gimnázium. Jelentkeztem. Beszéltem Klinger igazgató úrral, majd Pallaginé Tóth Éva munkaközösség-vezetővel is. Sikerült.

– ***Milyen volt ön gyerekek? A jó tanulók közé tartozott?***

– Igen jó tanuló voltam általánosban, ritkán volt ötösnél rosszabb jegyem. A gimiben jelentősen romlottak aztán a jegyeim. Az utolsó évben igyekeztem összeszedni magam, de pl. a matek érettségi jegyemmel nem nagyon büszkélkedhetek. Az angolt mindig is nagyon szerettem, nyelvvizsgát is tettem belőle gimnazistaként.

– ***Miért választotta a pedagóguspályát? Volt valaki ösztönző hatással pályaválasztására?***

– Nem azért választottam ezt a pályát, mert volt pedagógus mintaképem. Lehet, hogy inkább a negatív példák hatása munkált választásomban. Remélem, hogy a kezdeti nehézségek ellenére ezen a pályán tudok majd maradni.

– ***Hogyan vélekedik a tanár-diák viszonyról?***

– Jó dolog, hogy a tanárok próbálnak közvetlenebb kapcsolatba kerülni a diákokkal. Jobb is a légkör, s ez pozitívan hat a gyerekek munkájára is.

– ***Sokat készül órájára? S bejön-e minden, amit eltervezett? Volt már elkeseredve?***

– Szerintem nem szabad elkeseredni, még akkor sem, ha valami nem jön be. Legfeljebb taktikát váltok, és ha az sem jön be, elkeseredek. A viccet félretéve, szerencsésnek tartom magam, mert a főiskolán meglehetősen jó módszertani háttérrel láttak el.

– ***Kérem, röviden válaszoljon a következő szavakra! Nézzük, milyen is Bozóky Rita „ABC”-ben. Akarat!***

– Fontos, hogy elérjem, amit akarok.

– ***Alkohol.***

– Csak mértékkel!

– ***Állatok.***

– Kutya és delfin.

– ***Álmok?***

– Rengeteg van belőlük...

– ***Babona.***

– Nincs.

– ***Barátság!***

– Kevés az igazi jó barát.

– ***Cigaretta?***

– Nem élek vele.

– ***Erkölc.***

– Mindenki éljen saját erkölce szerint.

– ***Erőszak.***

– Mindent meg kell tenni ellene.

– ***Élet!***

– Szép! A jelen és a jövő!

- **Félelem.**
- Van, de nem szeretek beszélni róla.
- **Humor?**
- Az egyik legfontosabb pozitív tulajdonság, ha valakinek van humorérzéke.
- **Hűség.**
- Ma nem igazán divat.
- **Otthon?**
- Csak egy, de az igazi!
- **Siker?**
- A legapróbb sikernek is mindig örülni kell, a nagyobbakért pedig mindent megtenni.
- **Sport.**
- Minden tiszteletem a sportolóké, kitartásukért.
- **Szenvedély.**
- Az élet.
- **Tehetség.**
- Szerencse, ha van. Ha meg nincs, szorgalommal lehet javítani rajta.
- **Zene?**
- Nagyon szeretem. Van mit pótolnom. Mindenhol szívesen hallgatok zenét, legyen az bármilyen.
- **Nézzük most a kedvenceit! Autó?**
- Ford.
- **Sport?**
- Aerobic, lovaglás.
- **Tantárgy?**
- Angol.
- **Szín?**
- A kék.
- **Íz?**
- Az édes.
- **Televízió?**
- Szelektálva nézem.
- **Újság?**
- Cosmopolitan.
- **Ruha?**
- ...?
- **Ország?**
- USA.
- **Hangszer?**
- Mind.
- **Étel?**
- Édesség, csoki.
- **Ital?**
- Coke light.
- **Időtöltés?**
- Próbálok minél több dolgot csinálni.
- **Film?**
- Trainspotting.
- **Színész?**
- Koltay Róbert, Mel Gibson és Anthony Hopkins.
- **Színésznő?**

– Hernádi Judit és Jodie Foster.

– *Író, költő?*

– Ady.

– *Hogy érzi magát a Bolyaiban?*

– Eddig jól érzem magam, remélem, így is marad. A kollégák nagyon kedvesek és segítőkészek, ami sokat jelent a pálya kezdetén.

Kovács István

(Az interjú a 15. (1998. decemberi) számban jelent meg, a 34. oldalon, együtt Koncz Ágnesével.)

Brada Hedvig

Ború

Gyászol az éj
és gyászol a nap
gyászol a szél
a napsugarak
gyászolnak a csillagok
és én is gyászolok

Sír a felleget
és sír a földet
sír a lélek és sír a hős
sírnak fenn a csillagok
és én is csak sírhatok

Emlékszem még

Néha tán még most is látom,
hogy egy szürke délutánon
szivárvány színekkel jöttél,
és rögtön magaddal vittél.

Hittem benned, követtelek,
te éltetted reményemet.
De ami jött, furcsa álom:
már azóta nem találok
illatod, mit követhetnék.

Még a színeket is a szél
elfújta, és nem hagyott mást,
csak azt az üres csalódást.
A nap sincsen már az égen,
hisz elvitted azt is régen.

Egy mosoly nélküli világ,
amiben akkor itt hagytál.
Már halálra ítélt vágyak
húzzák egyre csak a vállam.

Nincs többé, amit kívántam,
nincs sugár, amit úgy vártam.
Fekete csillagok hullanak
a kialudt égen, zuhannak
a sűrű homályba. Emlékek.

Te köztük vagy éppen, úgy érzem.

De majd kinyújtom a kezem,
hogy a tiéd beleessen.
Hogy emléked el ne vesszen:
Talán visszazárlsz – egyszer.

Ringass még

Hazudj még kedvesem
Csak kicsit kedvesen
Tarts még két karodban
Nyugodj meg a karomban
Ne gondold most mással
Szakíts a világgal
De ne velem
Még kicsit jó legyen
Csak még hazudj nekem
Ringass még kedvesem

(A szerző 2001-ben végez a „D” osztályban. Szerkesztőségi tagunk. Itt olvasható versei a 18., a 19. és a 20. (1999- decemberi, 2000. februári és áprilisi) számban jelentek meg a 23., a 22. és a 19. oldalon.)

Braunitzer Gábor

A ponyvairodalom helyének meghatározása értékei szerint

A lemenő Nap narancsszínű sugarai aranyküllőként feszültek ki a csodálatos és elragadó, mélykék színű mediterrán égen, mely azon a délutánon olyan tökéletes és elragadó volt, mint soha azelőtt. Az egész tengerpart fényárban úszott, a színek pedig leginkább a ragyogó aranyéhoz voltak hasonlatosak, melybe belekeveredett egy kevéske a lemenő Nap fényének narancsos árnyalatából. A parton az emberek a fényben állva aranyszobornak tűntek, amint mozdulatlanul nézték a messzeségben a tengert szelő luxushajót, amely éppen a lemenő nap korongja előtt haladt el.

A szép arcú, ragyogóan kék szemű, telt ajkú, dús keblű, formás csípőjű, hosszú combú, formás lábú, kívánatos, és a maga nemében páratlan szépségű lány pedig új szerelem után vágyakozva heveredett el a paradicsomian tökéletes, pálmafákkal szegélyezett tengerpart selymesen lágy, aranybarna, hívogatóan meleg homokján. Lehunyta finom vonalú szeméit, és maga elé képzelte leendő kedvesét, a jóképű, fekete hajú, barna szemű, erős, izmos, sármos, napbarnított, tökéletesen kidolgozott testű fiút, aki majd vad, forró, szenvedélyes szerelemre csábítja őt.

Miközben így ábrándozott, egyszer csak mély álomba zuhant. És mikor felébredt, már nyoma sem volt a narancsosan fénylő napkorongnak, amely néhány órával azelőtt oly' gyönyörűen árasztotta szét aransugarait a paradicsomian tökéletes parton. Helyette azonban magasan fénylett a Hold. Fehér sugarai ezüstküllőkként feszültek ki a csodálatos és elragadó, immár sötétkék színű, csillagos, éjszakai mediterrán égbolton, mely azon az estén olyan fénylő és csillagos volt, mint soha azelőtt. Az egész tengerpart fényárban úszott, melynek színe leginkább fénylő ezüsthöz hasonlított, melybe belekeveredett egy kevéske a Hold színének tört fehér árnyalatából. Az emberek már nem álltak a parton, de ha ott álltak volna, minden bizonnyal ezüstsobroknak tűntek volna. A szép arcú, ragyogóan kék szemű, szőke, telt ajkú, dús keblű, formás csípőjű, hosszú combú, formás lábú, és a maga nemében páratlan szépségű lány lenyűgözve szemlélte ezt a természet alkotta, utánozhatatlanul paradicsomian tökéletes gyönyörűséget, amikor hirtelen észrevette, hogy valaki áll felette. A jóképű, fekete hajú, barna szemű, erős, izmos, sármos, napbarnított, tökéletesen kidolgozott testű fiú volt az, aki ekkor – merthogy már másfél órája figyelte szunnyadó, majd ébredező, páratlan szépségű kedvesét – már nem bírta tovább. És amikor a lányhoz hajolt, hogy ajkaik vad, forró, szenvedélyes szerelmes csókban forrhasanak össze az ezüstsínű mediterrán holdfényben...

... akkor már én sem bírtam tovább. Egy oldal elolvasása után fogtam ezt a rózsaszín kis füzetecskét, és belevágtam a legközelebbi szemétkosárba, olyan vadul és szenvedélyesen, ahogyan addig még soha.

(2000-ben érettségizett a „B” osztályban. Három éven át volt szerkesztőnk. A Köztérben rendszeresen publikált. Írásait Az én világom címmel jelentettük meg. Itt közölt glosszája a 11. (1997. szeptemberi számban, a 22. oldalon, és a Köztér 1998. decemberi számában jelent meg.)

Mit jelent neked a Bolyai?

Branunitzer Gábor: „Előző iskolámban próbálták elhitetni velem, hogy olyan ember vagyok, akinek nincsenek jogai, egy teljesen értéktelen, tehetségtelen hülye senki, aki nem képes egy önálló gondolatra, és akinek sem helye, sem jövője nincs ezen a világon.

Amikor aztán a Bolyaiba kerültem, eleinte nem akartam elhinni, hogy „ilyen” is létezik. Elismerik a jogaimat, és tiszteletben is tartják, észreveszik értékeimet, ha valamiben tehetséges vagyok, támogatnak, és minden lehetőséget megadnak az érvényesüléshez. És ami nagyon fontos, a tanárok nem tartják magukat isteneknek. Tekintélyük nem hatalmukból ered. Magánéletünkbe nem szólnak bele. Mégis – sikeresen tanítanak. Tíz éve. Miért? Mert a diákokhoz emberi módon viszonyulnak. Segítenek. Tantárgyukat egyéniségükkel hozzák közel a diákokhoz.

Hogy nekem mit jelent a Bolyai? A szabad levegőt, az érvényesülést, és egy biztos, szilárd lépcsőfokot a sokat emlegetett jövő felé.”

Bús Eszter

Elmúlás

Elmúltak a szép napok,
Minden komorrá változott.
A fák is megőszültek már,
Csak az én szívem az, ami fáj.

A madarak elrepülnek,
A szerelem is tovaszáll.
Ki könnyít a lelkemen
Most, hogy ennyire fáj?

A levelek mind lehullnak,
És lassan más lesz a színük is.
A szavak mind elszállnak,
Még ha szépek voltak is.

Egyszer eljön a tavasz,
Addigra tán mindent feledek.
Talán lesz egy kis vigasz,
S akkor már én is boldog leszek.

(2001-ben érettségizik a „B” osztályban. Verse a 19. (2000. februári) számban jelent meg, a 23 oldalon.)

Búti Csabával beszélget Gáspár Katalin

1969-ben született Debrecenben. Kecskeméten a Katona József Gimnáziumban érettségizett. Az ELTE-n szerzett magyar-történelem szakos tanári diplomát. Gyakran látni térképpel a kezében, hármásával szedve a lépcsőket, utat törve magának a zsidongó diákok közt. Tanítványai tudják, hogy nem csak a szünetben képes átverekedni magát a tömegen, az órákon is sikeresen „birkózik” az anyaggal, no meg a diákokkal.

– Mindig tanárnak készült?

– Nem. Általános iskolás koromban csillagász szerettem volna lenni. Izgatott a kérdés, hogy milyen esélyei vannak a Földön kívüli életnek. De aztán a gimiben beültem az első fizikaórára, és azonnal letettem e merész tervemről.

– A gimnáziumban vált nyilvánvalóvá, hogy mégsem reál beállítottságú? És milyen hatással voltak tanár úrra ezek az évek?

– A gimiben csupán arra jöttem rá, hogy kb. mi érdekel, milyen irányban is szeretnék tovább tanulni. Csak az egyetemen kristályosodott ki bennem, hogy tanítani szeretnék.

– Akkor is ilyen lámpalázások voltak az érettségizők? Izgult a vizsgák előtt és miatt?

– Annak ellenére, hogy drukkos alkat vagyok, nagy izgalmakra nem emlékszem. Inkább a vizsgák „utáni” kerthelyiségekre! Itt beszéltük meg, hogy valójában mi is történt.

– Volt kedvenc tantárgya? Mi ragadta meg benne?

– Kedvenc tantárgyam a történelem volt. Nehezen tudnám meghatározni, hogy mi fogott meg benne. Ilyen korban talán a régi idők romantikája, hangulata kapja meg az embert. Bár az események felismerése, ezek logikája is nagyon fontos volt számomra.

– Akkor bizonyára volt/van kedvenc kora is.

– Ha mindenképpen választani kell, az egyetemes történetben a koraújkor. a magyarban a dualizmus kora. De inkább úgy mondanám, minden kornak a mindennapi kultúrája, mentalitása az, ami érdekel.

– Ön szerint mire tanít a jó iskola?

– Megtanít mindenekelőtt kíváncsinak lenni. Aztán megtanít kérdezősi és válaszadási kényszerre, valamint arra, hogy ismereteinket sokoldalúan használjuk fel. Sajnos, néha maguk a diákok tiltakoznak a kiegészítések, az összefüggések, érdekességek ellen. Ilyenkor a

tanárnak szegezük – kimondatlanul is – a kérdést: most ez meg kell tanulni vagy csak a száját jártatja a tanár úr?

– **Van-e speciális módszere?**

– Nincs. Nem szeretek félméteres katedráról, szigorú arccal, megfellebbezhetetlen igazságokat celebrálni a hallgatóságnak. És nem mindig szeretem a tankönyvek sokszor élet- és érdeklődésidegen szövegéhez kötni magam.

– **Ezért hoz be sokszor az órákra zenei kazettákat?**

– Ez is ott van mögötte. Minden kornak megvannak a maga zenei kifejezési formái. Egyébként az életemben a zene óriási szerepet játszik. Naponta több órát hallgatok zenét, s ah ebben huzamosabb ideig korlátozva vagyok, rosszul érzem magam. Órákra persze nem ezért viszek be zenéket.

– **Vannak zenei kedvencei?**

– Kezdjük a komolyzenével. A XIX. század végéig mindent szeretek, főleg a barokkot, azon belül is Bachot. De jöhet a népzene is, magyar, ír, görög vagy zsidó. A könnyűzenében kedvencem a Pink Floyd, a Led Zeppelin, Vangelis, a Dead Can Dance, Sade, a Yello, és a régi Omega.

– **Van-e művészi alkotása?**

– Nem igazán. Bár hatévesen egy általam kitalált mesét kezdtem el diktálni apunak, de csengettek, s az ígéretesnek induló mesefolyam félbeszakadt. Az a csengő annyira kizökkentett, hogy azóta más módon próbálok magam megvalósítani.

– **Mit olvas most?**

– Konrad Lorenztől A civilizált világ nyolc halálos bűnét, aztán alternatív tankönyveket, és a régen olvasott kötelező olvasmányokat.

– **Mi volt az első olvasmány, ami hatással volt a tanár úrra?**

– Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese. Ez pontosan 501 oldalas volt, és hatévesen két hét alatt kiolvastam az iskola mellett (ez itt nem helyhatározó).

– **Mit ajánlana tanítványainak?**

– Természetesen mindent, amit én is szeretek: Krúdyt, Örkényt, Thomas Mann és Tolsztoj műveit. De egyet különösen ajánlok, Hasek Svejtkjét. Azt hiszem, mindenkire ráfér – mostanában – 800 oldalnyi folyamatos nevetés.

– **Mivel tölti szabadidejét?**

– Mint már említettem, zenével. Nagyon szeretek moziba járni, kirándulni, világot járni.

– **És a sport?**

– Nem vagyok nagy sportrajongó, de bizonyos sportokat szívesen űzök, illetve nézek. Régebben birkóztam, pingpongoztam, időnként úszom, focizom. Legutóbb érdekes kirándulást tettem a kosarazás titokzatos világába, de rájöttem, hogy a drukkoló szerepe jobban áll nekem.

– **Mit tart a hivatásról, sikerről, becsületről?**

– Mindhárom nagyon fontos. Szerintem az embernek csak azt szabadna csinálnia, amihez elhivatottságot érez. A sikerre való törekvés az emberbe +bele van programozva”. A becsületet viszont magunknak kell „beprogramozni”. Ez mindenkinek az egyéni felelőssége, itt nem lehet másra mutogatni. Mostanában arra kell vigyázni, hogy a három – egyensúlyban maradjon, mert a siker hajlamos a másik kettőt maga alá gyűrni.

– **Végezetül már csak arra lennék kíváncsi, hogy érzi magát a Bolyaiban?**

– Köszönöm, nagyon jól. Ezért is gondolkodtat el mindig, amikor sok diák arról panaszkodik, hogy mennyire nem szeret iskolába járni...

– **Ezt azonban inkább „tőlünk” kellene megkérdezni. De az már egy másik beszélgetés...**

(Az interjú készítője 1996-ban érettségizett az „E” osztályban. Szerkesztőnk volt. Több riportját közöltük. Az ELTE BTK- tanul. Itt közölt riportja a 7. (1996. márciusi) számban, a 11. oldalon jelent meg.)

Interjú Csupák Adrien tanárnővel

– Milyen tanuló volt általános is középiskolában Csupák Adrien? Élményei, emlékei?

– Szorgalmas, jó tanuló voltam. Szerettem tanulni. Még játék volt főként az általános iskolában, ahol nagyon sok versenyen indultam, és eredményesen is szerepeltem. Gimnáziumba jóval kevesebb lelkesedéssel jártam, és már csak néhány tantárgy érdekelt igazán. A gimnáziumban és az osztályomban a közösségi érzést hiányoltam. Úgy éreztem, törtetőök és nagyképűek társaim. Egy részük pedig érdektelen volt.

– Milyen emlékeket hagyott tanárnőben az érettségire? Emlékszik még a tételekre?

– Semmiképp sem akartam első nap menni az érettségire, és mivel mi csak azon a napon tudtuk meg, hogy ki mikor megy, nagyon drukoltam, hogy úgy is legyen. Végül – sikerült. Aznap éjszaka még rengeteget kellett tanulnom, pl. magyar irodalmat. Másnap magabiztosan indultam neki a megmérettetésnek. Magyar irodalomból azt a tételt választottam, ahova a legtöbb költőt sorolták fel. A Nyugatot húztam... Végül is lenyűgöző voltam. (Csak idéztem az érettségi jegyzőkönyvből.)

– Hogyan került a Bolyaiban?

– Az ELTE HÖK (Hallgatói Önkormányzat) irodájában hallottam a lehetőségről, és pályázat útján.

– Van eszményképe?

– Néha feltűnik, akkor összeszedem magam.

– Szabadidejét mivel tölti?

– Ha sikerül, a szüleimmel vagy a barátaimmal töltöm ezt az időt, és mindent csinállok, ami nem iskola. Kevés a hely leírni mindezt.

– Felsorolná, mik a kedvencei?

– **Tantárgyam:** biológia és földrajz. (Írhatok mást?) **Ételem:** sült csirke „jó asszony módra”. **Italom:** Bayleis. **Süteményem:** aranygaluska. **Versem:** József Attila: Tedd a kezed és Nagy László: Ki viszi át a szerelmet... **Regényem:** Eric Knight: Légy hű magadhoz. **Zeneszerzőm:** Vangelis. **Színem:** minden, ami nem lila.

– Mit jelent ön szerint a tekintély?

– Tiszteletet, követést, de nem mindenképpen felett.

– Hivatás?

– Életcél, feladat megvalósítása, ami iránt elhivatottságot érzek. Nekem a tanítás.

– Becsület?

– Kötelességtudás.

– Tervei? Jövő?

– Rejtjeles...

– Köszönjük a beszélgetést.

Az interjú a 13. (1998. április) számban jelent meg a 39. oldalon. 1991-től tanára a Bolyainak Csupák tanárnő: biológia-földrajz szakos

Csupor Antal

Holdsugár

Aludj el édes leányom,
Aludj szépen kismadár.
Nemsokára jó a reggel,
Mert az idő meg nem áll.
Aludj el hát édes kincsem,
Aludj szépen kismadár –
Szólt a Holdapó szelíden,
S alszik már a Holdsugár.

Est-sonett

Magára hagyottan mosolyog az este,
A tűző nap bársonyát lassan levetve
Áll egymagában, és bóbiskoló fejjel
Vár, hogy felváltsa a szikrát szóró reggel.

Pihen, sötét selyem takarja a vállát.
Föl-föl riad, őrzi sok kis csillag álmát.
Gyönyörködik bennük, fényük megszerette,
Pedig jól tudja, hogy a fény lesz a veszte.

Halkan dúdol egy dalt, hogy más meg ne hallja.
Halkan dúdol, pedig senkit sem zavarna,
Ha a széllel együtt dalolna a csendben.

S a hangok szállnának egymás után rendben.
Haldoklik már. Az idő eljárt felette.
S jött a fényes reggel. Az éjt eltemette.

Harmatcseppek

Harmatcseppek az arcodon,
Forrásuk gyönyörű szemed.
Fájó öröm követői
vagy megolvadt emlékek?
Harmatcseppek arcod szirmán
jeges könny a forró tűzön
átlátszó gyöngy – gyémánt talán?
Folyékony érzelem-börtön.

Mesék egy szép napról

Az első nap óta látom az arcokat.
Élem az életem, vívom a harcokat.
Az első nap szép volt, olyan, mint a jelen.
Lásd a mosoly-arcot, s nem bánt a félelem.
Tudom, hogy sok a gond, féled a holnapot.

De mindig lesz barát, s mindig lesz szép napod.

(1997-ben érettségizett az „E” osztályban. Előző évben a Forrás és a Katona József Társaság országos és határon túl élő középiskolások számára meghirdetett versíró pályázatán első díjat nyert. Itt közölt versei a 8. (1996. szeptemberi), a 10. (1997. áprilisi), a 12. (1997. decemberi) és a 13. (1998. áprilisi) számban jelentek meg.)